

Vidensbaseret arbejde no.2

Knud Ramian 13. aug 2008 version 2

Research Light

er undersøgelser, som gennemføres hurtigt, og som ikke kræver skrivning af lange rapporter. Resultaterne leveres i en form, der kan skabe gode dialoger på en halv temadag, og hvor beslutninger om anvendelse kan træffes umiddelbart efter.

Målet med Research Light er at skaffe dokumentation, som både er tilstrækkelig troværdig, men ikke er mere omfattende end at resultaterne hurtig kan omsættes

i praksis. Der er tale om en forskningsinspireret aktivitet, hvor der defineres klare spørgsmål, en tydelig analyseenhed og foretages metodiske valg, der passer til spørgsmålet.

Omtanke i planlægningen er stadig en forudsætning for kvalitet i resultatet, men det hele er slankere, hurtigere og billigere.

Research Light er en af vejene til det vidensbaserede arbejde. Praksisforskning er en anden af vejene, men er mere ambitiøs.

Historien bag Research Light - mandag til fredags undersøgelsen

Hvert år i januar måned har evaluator Hans Knudsen og jeg undervist sygeplejersker på specialuddannelse i forskningsstrategien: Casestudiet - Studiet af konkrete fænomener i

hverdagen. Det har vi gjort i mange år. I løbet af en uge gennemfører små hold på 2-3 hver deres casestudie. Vi har fundet en form, hvor man planlægger sin undersøgelse om mandagen og tirsdagen. Samler data ind om onsdagen. Bearbejder sine data om torsdagen og fremlægger resultaterne til drøftelse for andre om fredagen. Deltagerne får løbende undervisning i den opgave, de er i gang med at løse. Når der kun er een dag til at samle data ind, må man naturligvis beskæftige sig med meget velafgrænsede fænomener: Hvad sker der på en afdeling, når hele personalet er til møde? Hvordan bliver patienten inddraget i

hverdagen? Hvem deltager i morgenmødet på afdelingen, hvorfor og hvorfor ikke? Hvordan bliver de pårørende modtaget på afdelingen?

Det er spørgsmål, de tit har stillet, men aldrig haft tid til at få ordentlige svar på. Når de forsøger at besvare den slags spørgsmål via Research Light bliver de præcise på, hvad de tror de ved, hvad de gerne vil vide, og får derfor stillet meget præcise spørgsmål til observationer og interviews. I kraft af

Dogmereglerne

Research Light er "Gennemførelse af små undersøgelsesforløb efter følgende regler:

- 0. De skabes til brug i en lokal kontekst
- 1. De har en form for protokol, dvs man tænker sig om før man går igang.
- 2. De har et starttidspunkt og et sluttidspunkt.
- 3. Det samlede tidsforbrug tælles i dage og uger
- 4. De er 'empiriske' dvs. baseres på ganske kortvarig dataindsamling, observationer, interviews, spørgeskemaer.
- 5. De produceres uden egentlig rapportering, men data og konklusioner fremlægges.
- 6. De gøres til genstand for en aftalt lokal dialog om udviklingsmuligheder på og evt. mellem arbejdspladser.
- 7. Der iværksættes evt. udviklingsforløb efter "De små skridts strategi".
- 8. Erfaringerne formidles eksternt, hvis viden virker.

projektet kommer de ud af behandlerrollen og de får en anden kontakt med patienter, brugere og pårørende.

Deltagerne synes det er en meget spændende uge. De lærer meget om det de forsker i.

Vi fik den tanke: Hvorfor laver de ikke den slags undersøgelser hjemme, når de nu kan lære så meget af dem på kursus? Siden har vi tilpasset vores metoder og fundet dem frem, der ville egne sig til hurtige undersøgelser.

METODERNE

Metoderne i Research Light er under udvikling. Her præsenteres en buket af metoder, som alle er afprøvet i praksis. Der er en kort introduktion til de enkelte metoder. Er man koblet til Research Light netværket har man via internettet adgang til de vejledninger, der er findes til hver metode samt adgang til en diskussionsgruppe, hvor man kan få råd og vejledning.

PROTOKOLLEN

er skelettet i Research Light. På baggrund af beskrivelsen af en undersøgelse kan man lave

undersøgelsen. Protokollen er skelettet til et ganske almindelig samfundsvidenskabelig forskningsprojekt. Den store forskel er at man allerførst lægger sig fast på, hvor lang tid man vil bruge på dataindsamling. Den fungerer som en huskeseddel over alt det, man skal have tænkt over og en plan for undersøgelsen. Protokollen er formuleret som en række spørgsmål. Når de er besvaret, er undersøgelsen planlagt. Protokollen går igen i alle undersøgelserne, men der er på forhånd taget stilling til en lang række spørgsmål afhængig af undersøgelsesformen. Hvis

undersøgelsen er en del af et 'forsøg' skal der både være en projektbeskrivelse af forsøget og en protokol for undersøgelsen.

UNDERSØGELSERNE

er "forberedte" undersøgelser. Til hver undersøgelse er der lavet en beskrivelse på et par sider med eksempler og fremgangsmåder og til nogle af dem, findes der også en protokol.

SPOTTEN

Hvordan går det tværfaglige samarbejde? Hvordan går det med brugerinddragelsen? Dækker vi alle behov? SPOTTEN er en af de hurtigste og mest anvendelige Research Light -undersøgelser. Den giver et godt grundlag for at evaluere og justere eksisterende arbejdsgange. SPOTTEN består af et 2 siders spørgeskema. På den ene side giver man 3 korte eksempler på, hvad der går godt, og på den anden side giver man om 3 eksempler på, hvad der går mindre godt på det udvalgte område. Besvarelserne skrives sammen under udvalgte temaer. Sammenskrivningen giver et rigtig godt overblik over situationen og danner et godt grundlag for dialogen. Spot evalueringen har f.eks. været brugt til at udvikle det tværgående samarbejde i psykiatrien. Det kræver en særlig tilrettelagt temadag.

MINI-CASEN

Casestudier er studiet af de faktisk forekommende begivenheder. De kan gennemføres en udvalgt dag, hvor man studerer begivenheder, som har betydning for praksis. Undersøgelsen kan indeholde observationer fulgt op af interviews. Jeg har bistået med minicasesstudier af, hvordan de pårørende modtages, hvordan patienter inddrages i deres behandlingsplaner, hvad der sker i miljøet, når personalet ikke er til stede, hvordan vanskelige samtaler gennemføres, hvordan samspillet med kontaktpersoner fungerer i hverdagen, hvordan møder afholdes osv. Disse casestudier af typiske begivenheder kan give rig anledning til refleksioner og beslutninger.

OBSEN

Observationsskemaer på en enkelt A4-side kan anvendes til observation af omhyggeligt udvalgte fænomener f.eks. i et botilbud. De kan anvendes i en kortere periode og bearbejdes med henblik på efterfølgende diskussion.

FOKUSGRUPPEN

Fokusgruppeinterview er en styret samtaleform, hvor et udvalgt tema drøftes med en eller flere udvalgte grupper. Resultatet bearbejdes og præsenteres i rå form til fælles dialog.

ERFA-BASEN

Skal man hurtigt have gennemført en projektevaluering, hvor der ikke er tid til de store undersøgelser, er en grundig erfaringsopsamling en genvej. ERFA-basen er en systematisk metode til opsamling af erfaringer, skjult viden og anbefalinger omkring en fælles aktivitet på en mindre arbejdsplads. Det kan være et projekt, en arbejdsform, en langvarig sag. ERFABASEN kan erstatte den arbejdsgruppe man ellers ville have nedsat. Princippet i metoden er at arbejdsgruppen omdannes til et mininetværk, hvor hver enkelt har en veldefineret opgave, som ikke kan løses uden de andres deltagelse. 3-5 arbejdsdage giver en rapport på 60 sider.

MIKRO-AUDIT

er en metode baseret på en særlig form for struktureret fokusgruppeinterview omkring en mindre gruppe af 'kritiske' sager. Formålet er at finde fælles mønstre i sagerne, der kan gøres til genstand for faglig udvikling.

TERMOSTATEN

er anvendelse af simple spørgeskemaer som tager 'temperaturen' omkring udvalgte temaer. De fylder en A4 side. De kan udfyldes den ene dag, gøres op i hånden den anden dag og diskuteres den tredje dag. Fontænehuset i Århus anvender et skema med spørgsmål, som de stiller hver gang, men som

suppleres med nye spørgsmål af interesse.

ACCEPTEN

er en form for termostatmåling, hvor et enkelt ark med spørgsmål kan få alle i tale og bringe et bedre overblik over fordelingen af synspunkterne omkring en bestemt dilemmafyldt beslutning end mange modsætningsfyldte diskussioner. Resultatet kan anvendes som grundlag for dialog og/eller beslutninger. * Om anvendelse af acceptmålinger.

KRIFFEN

KRIF står for analyse af kritiske forløb. Det er en metode, der analyserer et begivenhedsforløb i detaljer med henblik på at finde de forhold, der har haft afgørende indflydelse på forløbet og som kunne have været påvirket. Analysen kan ske på en dag og virker som en form for kognitiv supervision. Metoden er inspireret af 'kerneårsagsanalysen' som er en meget struktureret proces til analyse af fejl i sundhedsvæsenet. Det er et eksempel på det, der hedder Critical Incident Analysis.

TÆTPÅ

Har man mange situationer, hvor der let begås fejl eller opstår uønskede virkninger, er TÆTPÅ en rigtig snedig undersøgelse. Efter en kortlægning af kritiske hændelser, dvs. hændelser der KUNNE have givet utilsigtede effekt, MEN IKKE gjorde det,

registreres antallet af disse hændelser med aftalte mellemrum over en periode med henblik på fælles drøftelse og evt. dokumentation. Det snedige ved metoden er, at man i virkeligheden registrerer, hvor god man er til klare den slags situationer- samtidig med at man måler belastningsgraden.

HANDLEPARATHED

er to små spørgeskemaer, der kan anvendes ved starten og slutningen af et kort trænings- undervisningsforløb - altså en før - og- efter måling. Skemaet kan tilpasses forskellige temaer, men er bygget op efter en teori om 'planned behaviour'. Den ser ud til at være følsom nok til at registrere lærerige resultater. Deltagerne kan selv gøre den op og præsentere konklusionerne.

VÆRKTØJ

Undervejs kan man benytte forskellige 'værktøjer'. Værktøjer er måder, at gøre bestemte ting på fx. skrive resultater, holde møder etc. Det kan også være tankeredskeer, som hjælper med at afklare et metodevalg.

SKRIVEREN

En gennemprøvet metode til rapport og artikelskrivning, baseret på udfyldelse af en tanketabel. Denne tabel kan med fire klik omdannes til en læsbar og velstruktureret tekst.

RESULTATER

Er en oversigt over forskellige former for resultat typer, man skal

vælge imellem, når man undersøger resultater.

En metode til resultatvurdering er vurdering af målopnåelse.

SATS

en mødeformer, der sikrer at man kommer til at undersøge noget, som har betydning for andre og arbejdspladsen.

HØRING

Forslag til tilrettelæggelse af et møde, hvor man skal behandle forslag og indstillinger, der er blevet resultatet af en undersøgelse.

IMPLEMENTERING

Erfaringer med at iværksættelse af forsøg med de mindste forandringer, der gør en forskel ved anvendelse af de såkaldte PDSA-cikler.

ETIK

Der er et sæt af overvejelser omkring etik i Research Light. Man skal pålægge sig etiske overvejelser og kende reglerne. Selvom der ikke altid skal hentes tilladelser og laves samtykke-erklæringer er det god skik at sikre sig, at man har fået lov til 'forulempe' folk med spørgsmål, som ikke uden videre har direkte med deres ærinde at gøre.

KILDER

Det er rigtig nyttigt at finde ud af hvad andre ved, før man begynder. Det kan også gøres i det små. Der er en vejledning i hurtig kildefangst.

Hvad kan undersøges?

Formålet med Research Light kan være at undersøge behov, metoder eller resultater. I daglig praksis vil der tit være spørgsmål, som man ikke uden videre har svar på. En lille hurtig undersøgelse ville måske give nyttig viden? Hvordan virker den nye modtagelsesprocedure? Hvordan fungerer handleplansarbejdet for tiden? Hvordan fungerer medicinadministrationen? Mere omfattende kvalitetsikring, evaluerings- og dokumentationsprojekter vil ganske enkelt være for omfattende og for krævende til besvarelse af enkle spørgsmål. Vi oplever ofte at en klassisk evaluering er for omfattende og rummer forslag til ændringer, som det vil tage år at realisere.

Research Light under udvikling

Selvom Research-Light er dokumentation i IKEA-format kræver metoderne omtanke, tilrettelæggelse og udvikling, før de kan finde en form, der holder

hvad de lover – at metoderne er hurtige, ukomplicerede og nyttige i praksis. Det stiller ikke bare krav til dataindsamling og præsentation, men også til måden de organiseres på.

Hvem kan ?

Det kræver måske mere viden, håndværk og erfaring end det lyder til. Vi ved, at grunlaget kan læres gennem undervisning og øvelser på en uges tid, hvis man har lidt kendskab til samfundsvidenskabelige metoder i forvejen.

Vi er på vej til at finde ud af, hvilke forudsætninger, der skal til for at få Research Light til at virke i praksis.

'Research Light kræver altså i sig selv metodeudvikling og resultatdokumentation. Ikke mindst fordi selve begrebet vækker anstød hos mange, der stiller andre krav til noget, der kalder sig 'Research'. Undersøgelserne vil af mange blive opfattet som uvederhæftige, og de ses ikke som de pilotundersøgelser, der ligger til grund for al god forskning.

Derfor er det vigtigt at deltage med sine erfaringer i Google-gruppen.

2-DAGES INTRODUKTION TIL RESEARCH LIGHT

Kursets formål er at hjælpe deltagerne i gang med enkle metoder til at dokumentere og vidensbasere det daglige arbejde.

Kurset er baseret på at deltagerne den første dag får kendskab til Research Light og kommer godt i gang med forskningsprotokollen.

FØRSTE DAG

- Videnskabelige strategier fra RCT til RL
- Principperne i Research Light
- De organisatoriske rammer for RL
- Arbejdet med forskningsprotokollen
- Drøftelse af temaer til undersøgelse
- Gennemgang af de forskellige metoder
- Dataindsamling, etik og dataordning

MELLEMTIDEN

I den mellemliggende periode skal der anvendes 4-5 dage på gennemførelse af en undersøgelse. Deltagerne har adgang til en elektronisk

diskussionsgruppe og database. Der vil være mulighed for mail-konsultationer undervejs.

ANDEN DAG

På den anden kursusdag deles erfaringerne og der undervises og planlægges med hovedvægten på forandringsarbejde i praksis.

- Vidensdeling omkring undersøgelse
- Arbejdet med konklusioner
- Forandringsarbejde
- Udvikling af små undersøgelser til større undersøgelser.
- Evaluering

Deltagerne vil et halvt år have adgang til diskussionsgruppen og databasen.

Underviser: Knud Ramian, der på Center for kvalitetsudvikling, Region Midtjylland arbejder med udvikling af metoder til vidensbaseret praksis bl.a. Research Light.

Deltagere: Ledere og medarbejdere inden for sundhedsprofessionerne med interesse for dokumentation af faglige kerneydelser. Deltagerne skal selv medbringe en PC på kurset.

Læsestof og forberedelse

Det forudsættes ikke, at deltagerne har læst andet end det fremsendte materiale inden kurset, men det vil være en fordel at have øvet sig lidt i at lave tabeller på sin PC og orienteret sig på nogle af Knud Ramians hjemmesider.

Læs mere om Research Light: <http://knudramian.pbwiki.com/ResearchLight>

Læs om vidensbaseret arbejde: <http://knudramian.pbwiki.com/Vidensbaseret+arbejde>

Læs om praksisforskning: <http://knudramian.pbwiki.com/Praksisforskning> eller <http://www.kvalitetsdatabasen.dk/>

Undervisningen tager udgangspunkt i Ramian, K. (2007). *Casestudiet i praksis*. København: Academica Gyldendal.

Udnyttelse af diskussionsgruppe og database forudsætter, at man opretter en gratis googlekonto og er lidt fortrolig med dens muligheder. Se: <https://www.google.com/accounts/Login?hl=da>